

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethetnek: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.

Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-történeti szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: 6t hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdi.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasensteint és Voglernt (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelikt Alajonsát (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pestben: Haasensteint és Vogler Urutczát 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.

Nyitlitter sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként egész nagy iven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. é.
Félévre 6 frt. o. é. Évnegyedre 3 „ „ „
Az előfizetések egyenesen a szerkesztőséghez küldendők be.

Az előfizetés minden hó 1 és 15-kétől megújítható.

A „Kolozsv. Közlöny“ szerkesztősége.

A királyi kisebb haszonvételek megváltása tárgyában az igazságügyminiszterium kebelében már készítették a törvényjavaslat, mely a legközelebbi ülésszak elején okvetlenül a képviselőház elé fog terjesztetni. E kérdésben mind a mult, mind a jelen országgyűlés alatt egyes képviselők által már nyújtott be törvényjavaslat. Horváth Boldizsár igazságügyminiszter is készített már egyet, mely azonban a minisztertanács által fölvetett nehézségek miatt a képviselőház elé nem juthatott. E javaslatban a megváltás az államhitelezetisével tervezett. Később a kormány a codificationalis bizottság több tagjának közreműködésével különösen tanulmányoztatá e kérdést s az anyag, mely e tanulmány következtében összeállított, mind terjedelmére, mind érdemleges becsére nézve rendkívül nagy és érdekes. Ki van ebben fejtve a királyi kisebb haszonvételeknek mind földesuri kiváltságos jognak történelmi keletkezése, átalakulása s mai állapotára lett kifejlődése, egybeazonosítva az idegen államokkal létezőt hasonló természetű jogviszonyokkal. Ezen kívül etatisztikai kimutatásban részletesen össze van állítva, hogy e jog a ország területén az adóbevallások szerint mennyi magánértéket képvisel. Felülhaladja csak így is a 300 milliót. Végre az eddigi törvényjavaslatok tarthatatlansága részletesen van indokolva. A készitendő törvényjavaslat mint értesülünk azon alapelvre lesz fektetve, hogy a kisebb királyi haszonvételeket bizonyos gazdasági korlátai között a községek az állam közvetítése nélkül megválthatják. E törvényjavaslatlal egyidejűleg az italméresi jog és vendéglői üzlet gyakorlásáról szóló törvényjavaslat is fog készítettetni s az összeülnendő országgyűlés elé terjesztetni.

A bécsi világkiállításról.

A tulajdonképeni iparpalota után nagyságra nézve első helyen áll a közkiállítás épületei közt a gépcsarnok.

Ez épületmonstrum az iparpalota háta mögé úgy helyeztetett el, hogy közte s ez utóbbi között a gazdasági kiállítások csarnokai, s egész tömkelege a kisebb gazdasági kiállítási épületeknek talált tért. Hosszúsága keletről nyugatra majdnem egyenlő az iparpalotával, szélességének azonban majdnem csak harmadával, miből képzelhetni ez ériási fódott csarnok beláthatatlan hosszát. Iránya is párhuzamos az iparpalotával. Ha azonban a hozzá töltött, s vele egyenlő egyet képező épületeket is ideszámítjuk, a gépcsarnok 990 méterre, tehát többre terjed déli versenytársánál, szélessége mindenképp csak 80 méter. Az egész általa elfoglalt terület 35,354 métert tesz ki. Építői ugyanazok mint az iparpalotát: Hasenauer, Gagitz és a magyar Korompay, e művészi trifolium, melynek nevével számtalanszor találkozunk a közkiállítás látogatója, különösen ott, hol egy-egy épület összhangzó, célszerű, s a szépség, valamint a hasznosság igényeinek megfelelő kivitelét alkalmat van csodálni. A gépcsarnok belseje háromszoros vasuti vágánnyal van ellátva, és számos emelő géppel. Minden országnak meg van itt is kimért területe, melyen belül föl volt jogositva gépei és gépészeti találmányait fölállítani. Ha megjegyezzük, hogy e területek körülbelül az iparpalotában elfoglaltakéval arányban állnak, úgy hiszem elkerülhető lesz a számok ismét való fölsorolása. Minden ország egy csoportosította itt gépeit, hogy a mozgásba hozandó gépek egymással szakadatlan összeköttetésben lehessenek. Ezre is veszi ezt az ember, mert nincs a kiállításnak egy alkalmatlan

sem, mely a szemlélőre nézve impozánsabb látványt nyújtana, — az első benyomást értem — talán az egy rotunda kivételével. S hogy az ember csarnokban, az emberi ész csodás szelleményeinek a zágyvalékában, mintegy megbűvölve álljon, — a mi a legtöbb látogatóval meg is történik — nem is kell oda semmiféle szakértelem, de még hozzáértés sem, sőt merem mondani, hogy a gépcsarnok zakatoló, örökké dongó, zümögő, susogó, süstörgő, majdnem megsikeltető tartalmával épen a laikust hozza előbb ki a „faccon“-ból, mint a szakembert, ki ily zajhoz, ha nem is akkora mérvben, körülbelül hozzá levén szokva, mindjárt a saját szakmájához tartozó gépeket keresi föl, s e nagy lármában siet tanulmányokat tenni. A gépcsarnok külseje kevés díszítést mutat, s e díszletesség, ez egyszerűség mintegy rámutat azon célra, melyet az itt fölhalmozott tárgyakkal elérni törekszik az emberiség. Egy egyszerű, kissé magas földszinti épület roppant alakokkal.

A harmadik legkiválóbb épületi objektum a közkiállításon a nemzetközi műcsarnok, az összes művelt nemzetek képzőművészeinek e közös találkozó helye.

A műcsarnok az iparpalotától kis távolságnyra keletre fekszik, nem mint a gépcsarnok, az iparpalota hosszcsarnokával, hanem a keresztescsarnokkal párhuzamosan. Hossza 232 méter 30 méter szélesség mellett, elfoglalt terület nagysága 7394 méter s falainak felülete 6935 négyszög méternyi tért nyújtott. E csarnok szintén a főnéb említett három művész közös terméke, a legújabb rendszer szerint van építve, fölhasználásával az újabb múzeumok körül megszerezhető összes tapasztalatoknak. A világítás mindenütt kifogástalan, a termek tágasak, s a festmények elhelyezésére rendkívül célszerűek, nem kellvén azokat úgy összepréselni, mint sok képtárban, mely ezáltal élvezetenné váltak nagyrészt a műélvezőre nézve. E bajban tudvalevőleg különösen Bécs nagy képtárai szenvednek, s példák gyanánt csak a Belvedere, a hercegi Lichtenstein-féle, és a képzőművészeti akadémiái képtár hozom föl, bár minálunk sem vagyunk jobban ebben a tekintetben, úgy hogy például a Murillok, Valesquezok legremekőbb művei, melyek között egy-egy díszere válnék bárminő nagy képgyűjteménynek is, egyetlen egy terembe szorultak akadémiánk palotájában. Bécsben az említett bajon nemokára segítve lesz, legalább a mi a császári képtár illeti, mert ott épül már nagyban a Paradeplatzon a képzőművészeti múzeum leendő nagyszerű palotája. Mikor fogjuk mi a mi nagybecsű országos képtárunkat saját, hozzá méltó házába elhelyezhetni?

A műcsarnokról még csak azt akarom megjegyezni, hogy csak olyan eredeti műveket fogad el (nem másolatokat), melyek az 1862-iki londoni közkiállítás óta készültek.

Hosszabban nem állapodom most meg a kiállítás ez egyik legérdekesebb pontjánál, minthogy tartalmának legalább nagyjában való ismertetésére külön levelet szánván, akkor alkamam nyílik majd, hogy beosztására s más körülményre nézve is néhány szót szóljak, melyekről ez összes áttekintésben meg nem emlékezhettem.

Területre nézve a műcsarnok után ama két mezőgazdasági terménycsarnok tartozik, mely az iparpalota és a nagy gépcsarnok között elterülve, az ipartól mintegy átmenetet képeznek a modern kor legnagyobb motoraihoz, a gépekhez. E csarnokok között a nyugatra fekvő a nyugateurópai országok gazdasági terményeit, a keletiek a keletiekét foglalja magában, az előbbi jóval nagyobb. Nem akarom e levelek olvasót ismét számokkal untatni, s az azt a közkiállítás ezen ut következő legnevezetesebb épületeit csak fekvésük szerint fogom fölsorolni, a méternyi terület-nagyság mellőzésével, s legfőbb néhány szükséges magyarázó szó kíséretében. Mindazáltal e gazdasági csarnokokról meg kell még említenem, hogy a nyugati 220 méter hosszú és vagy 70 méter széles, a keleti 150 méter hosszú és 75 széles, s a kiállítás legnagyobb épületeinek sorát a nagy általános gépcsarnoktól keletre, közvetlenül azzal összefüggőleg s egy irányban épült gazdasági gépcsarnokkal zárva be. E három csarnokot Hintzger bécsi építész tervezte, és az unió építő-társaság építette. A gazdasági gépcsarnok 200 méter hosszú, és 35 méter széles.

És most tartsunk rövid szemlét a kiállítás egyéb épületei fölött, úgy a mint azok egymás mellé topografice sorakoznak. Mindez épületek között, melyek a kiállítás céljából építettek, csupán az iparpalota nagy körcsarnoka, az impozáns rotunda, továbbá a gépcsarnok, és a műcsarnok lesz állandó, a többi alkalmasint mind le fog romboltatni a kiállítás befejezésével november elején. Elég marad azonban így is, hogy Bécsnek ismét egy delejtel többje legyen, mely az idegent e város felé vonzza. A rotunda párját nem találja az egész világon s örök hirdetője lesz az 1873-iki közkiállítás fényének s Bécs fejlettségének, a műcsarnok pedig gyönyörű berendezésével és művészi egyszerűségével továbbra is „show“-oknak, különféle műkiállításoknak lesz alkalmas menedék-helye. A Práter tehát a közkiállítás befejezése után sem lesz ismét oly mulató liget, melybe az ember csak sétálni, vagy testileg, avagy gasztronomicze élvezni jár, hanem rotundájának az egébe nyúló kupolájával ezrenként fogja magához hódítani az idegeneket, kik az újabb építéssel ezen mindenkire nézve felejthetlen mesteralkotását bámulni s csodálni fogják.

Legújabb táviratok.

Bécs, augusztus 2. A persa sah tegnap Laxenburgban több ittlelvő idegen fejedelmet és gr. Andrássyt fogadta el, a kinek ez alkalommal a persarend jelvényei a sahnak briliántokba foglalt arczképével adtak át. Erre a sah Novikoff orosz, Buchanan angol, végül Kabuli basa török követet fogadta el, mely utóbbival a sah anyanyelvén hosszabb beszélgetésbe eredett. Erre gr. Andrássy és a követek rövid látogatást tettek a persa nagyvezérnél. Este Schönbrunnban diszebed volt, melyen a sah kíséretével jelen volt. A sah ma valószínűleg megtekinteti a világkiállítást.

Bécs, aug. 2. A perzsa sah kíséretével ma délelőn Laxenburgból a bécsi déli pályaudvarba érkezett, hol Ő Felsége által fogadtatott. Erre a Felségek kíséretükkel együtt, a Ringstrassen és Praterstrassen át, a nemzetközi kiállításba kísérték.

Páris, aug. 2. A németek elvonulása után német falvakban Thiersre és Gambettára vonatkozó demonstrációszerű kiállításokat lehet hallani. Carlsta forrásból eredő tudósítások szerint Don Carlos elfoglalta Estrellát. Hir szerint a helyőrség megadta magát.

Madrid, augusztus 1. A fölkelők Sevillában a középületeket Petroleummal foglyajtották. Almeriában a porosz konzulági épület a fölkelők részéről való bombázás következtében szétromboltatott. Hir szerint a fölkelők Valenciában a bank fiókjait kirabolták. Malaga előtt négy német gőzös csírák. Bilbaoba brit és francia hadihajók érkeztek.

Madrid, aug. 2. A fölkelők kormánya és a jóléti bizottmány közt viszálykodás tört ki. — Az „Almansa“ fölkelő fregatte, a „Friedrich Carl“ és „Elisabeth“ porosz hajók által üldözötve a malagai kikötőbe menekült, s mint hírlík, az „Almansa“ ismét elhagyván a kikötőt, a porosz hajók által elfogott.

Simon Elek k. ig. tanácsos be- széde

az erd. kath. igazgatótanács beiktatása alkalmából.

Nagyméltóságu püspök, mélyen tisztelt elnök ur!

Midőn, mint az erdélyi püspökmegyei statusnak közbizalommal meg választott világi jegyzője, s egyszersmind az általa választott igazgatótanács egyik érdemellen tagja szót emelek, teszem azt azért, hogy mindenekelőtt kifejezést adjak az igazgatótanács és az ezen ünnepélyre megjelent gyülekezet által mélyen érzett halálával egyesített tiszteletnek, miszerint excellenciád a városunkba dühögő járvány veszélyeivel, az ut fáradalmaival nem gondolva, mint ezen megye főpásztora, és a megyei katolikus statusnak rendes elnöke szent kötelemnek ismerte körünkben megjelenni és a Phönixként új életre ébredett egyházi önkormányzati gyűlésünket megnyitni, fogadja excellenciád az igazgatótanács tiszteletteljes köszönetét.

Mi a m. k. vallás- és közoktatásügyi minisz-

ter ő nagyméltóságának felolvasott intézményeiben foglalt azon értesítését, mely szerint tekintettel ő os. és apostoli kir. Felségének 1867-dik angusztus 19-én kelt legfelsőbb elhatározására, az erdélyi katolikus statusnak teljes joga lévén arra, hogy évi ülést megtartsa és a 24 tagu igazgatótanácsot, mely az ekkor működött ideiglenes katolikus bizottság helyébe lépjen, ön kebeléből megválassza, az erdélyi püspökmegyei statusnak ebbeli eljárását jóváhagyó tudomásul venni, és egyuttal azon megállapodását is helybenhagyni méltóztott, mely szerint az összes ekkor az ideiglenes kat. egyházi biztosság hatásköréhez tartozott ügyeket jövőben ama már megválasztott 24 tagu igazgatótanács befolyásával kezelendő, és intézendő, — mint egyházi önkormányzatunkra vonatkozó jogaink elismerésének és ezen jogok új életre hívásának örvendetes jelét szívünk ből üdvözöljük, mert ellenkezőleg a tévesen értesült napi sajtó egyrészenek nyilatkozatával, hogy az erdélyi püspökmegyei kath. status az őt megillető önkormányzati jogába visszahelyeztetett, hanem abban fognánk jogsértést látni, ha önkormányzati jogaink gyakorlatától a történeti alap és szentesített törvények mellőzésével meg tovább is el volnánk zárva.

Értse meg valahára a katolikusok autonómiája ellen küzdő ellenzék, hogy a szabadság az által mit se nyer, ha a törvényt, igazságot, és egy más jogait nem tiszteljük; a törvény czélja, hogy védelmezze, nem pedig, hogy meghatározza szabadságunkat — a külön állott Erdélynek több mint három százados alaptörvényei, országos végzések, többször nyilatkozott fejedelmi szó s maga a szokásos gyakorlat biztosították Erdély hitfelekezeti részére az egyházi önkormányzati jogot; Magyarország 1848-ban, midőn Erdélyt az unióra meghívta, fehér lapot engedett, hogy arra Erdély az egyesülés feltételeit irassa, és a midőn az óhajtott egyesülés tette vált, Magyarország az 1868-beli 43-dik törvény czik 14-ik §-a szerint Erdély vallásfelekezeteinek önkormányzati jogát elismeri, törvényül elfogadja; ő császári és apostoli királyi felség az erdélyi katolikusokat törvény, és több százados gyakorlat által biztosított jogaikba visszahelyeztetni rendeli; méltán lehet várni és meg kívánni, hogy a miniszter, mint a törvények őre, és végrehajtója, az erdélyi kath. status jogos kívánalmait teljesíteni nem késik, s azon jognak élvezetét, melynek más felekezetek folytonos és háborítatlan gyakorlásában állanak, a katolikusoktól sem tagadhajta meg.

1848 proclamálta a vallásszabadságot, egyenlőséget és viszonyosságot; az állam új szervezetében nem ismer egyházat pártfogolt állásban, a katolikusoknak is a többi felekezetek sorában kell helyet foglalni, ezek teljes autonómiai jogot élveznek — honnan van még is, hogy magyarországi katolikus testvéreink még ma is az önkormányzati jogot nélkülözni kénytelenek, s az autonómiai joggal bírt erdélyi katolikusoknak is a ma felolvasott leirat szerint — a mennyiben az alapok kiadása beláthatatlan időkre halasztatik, csak felrendszabályok osztogatának és, honnan van, hogy az állam politikai önkormányzatot adott községeknek, azt adott a municipiumoknak; ilyen joggal bírnak minden vallásfelekezetek, és mégis úgy a rosszul értesült sajtóban, mint a közvélemény áramlatában a katolikusok autonómiáját ellenző nyilatkozatok jelennek meg, oly irányzatot követve, mintha a magyar államban levő katolikus hívőket Irhon sorsára kívánnák juttatni?

Az okokat megfektük a közelebbi országgyűlési események. Nem kevesebbről van ugyanis szó, mint arról, hogy az egyház és állam közti viszonyokat elebb rendezni kell; az egyházat elebb az államtól el kell választani, és csak azután, ha ezen műtét végrehajtatott, csak akkor lehet a kath. autonómia kérdését megoldani.

Tán nem tévedek, ha kimondom, hogy a katolikusok a haza bölcsé által kimondott elveknek kiindulási alapul való elfogadásától, kivált a kérdések egymásutánjának némi változtatásával, nem féltik egyházukat, sőt a jelen körülmények között az államtól függetlenséget egyházukra nézve előnyösebbnek tartják.

Mert noha halálán lenne az egyház, ha feledni tudná, a mivel dicső emlékü királyaink nagyszívű vallásos érzelmeinek tartozik, s ha meglel ismeréssel nem viszonyozná a kifutó alkotmányos

állást, hová azt már az első szent király s azután a lovagias nemzet kegyelethe s az ország törvényhozása emel, de mind e mellett a fényes bizonyítvány nem változtat a rideg tényeken, s általában a történelem által igazoltak látom Lamennais ama mondatát: „Konstantin ideje óta egész napjainkig az egyház többet szenvedett üldözötől, mint üldözőtől, és nem marad más kívánni való, minthogy kevésbbé pártfogoltassék, s annál többet szenvedjen.“

Tán ezen helyzetet akarta hercegi primásunk is a boldog emlékné bíró Eotvos miniszterhez 1867-ben intézett emlékiratában jelezni, midőn azt írja: „a kath. egyháznak sem urakodó államegyházi címe, sem alkotmányos jogai nem gátolták azt, hogy időnk folytán a fejedelemség apostoli jogainak nevében a kath. egyház autonómiájának majdnem korlátlan kezelését hazánkban is a k. kormányzások ragadták magukhoz; az államegyház nem jelentett többé azontul egyebet, mint az állam gyámságát; a kölcsönös viszonyt az egyház, a község és népiskola között az állam függetlenül rendezé az egyház irányadása nélkül.“

Ugy van! az egyház nem tája áldásos befolyásnak az állami gyámságot az egyházi ügyekben, mert tapasztalta, hogy az inkább ártalmára van mint előmenetelére; a pártfogás által elveszti az egyház függetlenségét, eszközözve törpül az állam hatalomnak, minél fogva nem ritkán oly cselekvésekben is részt venni kénytelen, melyek hivatásával ellenkeznek, méltóságával meg nem férhetők. A pártfogolt egyház solidaritásban sodortatik az állammal, s annál fogva az ez által elkövetett hibák részessévé válik, innen igen találólag nyilatkozik Girardin Emil, midőn azt mondja: „ha egy bekövetkező forradalom nem találja az egyházat az államtól s minden kölcsönös kötelekeltől elválasztva, jaj az egyháznak! mert nem futamodhatik el az állam által elkövetett hibák solidaritásától, melyek felelős terhetől nem igyekezett szabadulni, a mikor ideje volt.“

Ha tehát a magyar állam rázkódítás nélkül kivihetőnek, magára üdvösnek, érdekeire és létezésére nézve szükségesnek tartja, hogy a magyar állam és az egyház közti kapocs, mely a monarchia születésekor szövődött s mai napig a két hatalmat egymás által ellensúlyozva fenntartotta, szét tépessék: a katolikus érület létét a viszonyok ezen új alakulásától nem félti, nem követel semmi kiváltságot az államban; nem vágyik régi souverain hatalmára, az alkotmány keretén kívül nem keresi életcéljait, nem követeli a comitiorum just, azt igazítsa az állam önérdékei és bölcs belátása szerint; sőt a némely oldalról sürgetett obligát polgári házassággal szemben is, ha az törvényben ki lesz mondva, el tudja azon helyet foglalni, melyen hivel lelkiismeretének nyugalmát és tiszta erkölcsét megvédhesse, legfeljebb azt fogja követelni, hogy az államnak ide vonatkozólag alkotandó anyagi törvényei a lelkiismeret szabadságával, az egyház hitelveivel ne ellenkezzenek.

Azt azonban követeli és megvárja az egyház, hogy az állam, mielőtt az elválasztási operációhoz fogna, magyarországi kath. testvéreinknek a teljes autonómiát megadja, annak életbeléptetését ne akadályozza; sőt azt hisszük, ez az egyháznak az államtól elválasztása első feltétele „Conditio sine qua non“-ja, mert hisz az állam ez elválasztási operációba be kívánja vinni a papi és egyházi javak jogi természetének előleges megvizsgálását; nem tudjuk, hogy ezen vizsgálat folytán felmerülhet vitás kérdések eldöntésénél ki lesz a bíró? de ha valahogy a parlament a törvényhozói, a bírói, vizsgálói, és egyszersmind a követelő szerepét is a maga mindenhatósága alá vonná, — a természetes igazság ama elvénél fogva „Senkit meghallgatlanul elítélni vagy javaiban megkárosítani nem lehet“; a katolikusok is megkövetelhetik, hogy „kihallgattassanak és kihallgatás előtt, ne contumaciózóztassanak“ — még akkor is tehát, ha minden oda nem mutatna, hogy a katolikus hit-társadalmának joga van egy szabad államban magat kormányozni, saját ügyeit tetszése és belátása szerint intézni: teremteni kellene egy oly testületet, mely a katolikusok összes akaratát bármely bíróság előtt képviselje; arra nincs egyedül az egyházi rend hivatva, hogy az egyház világi vonatkozású ügyei felett intézkedhessen, mert őt csak javadal-massa az egyházi vagyonnak, az egyenes tulajdon pedig az összes hazai kath. társadalmat illeti; az alapítókat sem lehet síkjukból lekölteni, hogy tett alapítványaik jogi természetét és rendeltetését védelmezzék, első szükség tehát az hogy a kath. status önérdelmei és önkormányzati jogai behelyeztessék, hogy mint a javak és alapítványok egyenes tulajdonosa, magát az elköl-nítési procedusban képviselhesse, egyházi társadalmi jogait a támadható vitás kérdéseknél védhesse.

Önként folyik ez a dolog természetéből, az ész törvényeiből, és a vallás szabadság magasztos elvéből és mert minden szabadság a vallás szabadságtól függ, ez nem csak azt teszi, hogy valaki

tetszése szerint imádhassa Istenét, hanem megkövetelheti a szabad tanítást; nem elégedhetik meg azon joggal, hogy templomokat építhet, de azokba oly hallgatókat nyer, kik oly elvek szerint neveltek, melyeket ő nem helyesel.

Megkövetelheti az egyesülési szabadságot, hogy rekon hívó társait egybehívassa, azokkal saját érdekeit megvitathassa, ügyeit saját életcéljai szerint elintézhesse. Ezen jog és szabadság nem a polgáré, hanem az egyéné, melyet sem az állam, sem a parlament, sem bár mi többség elnem vehet.

Az tehát a mi erős meggyőző lésünk, hogy midőn az egyház az államtól elválasztatnék, mielőtt a vagyonok culturalis és egyházi czeleik szerint elkülönítenének, az autonómia kérdése oldassék meg, hitnek szerint csak ezen uton történhetik meg egy csendes, és magának az államnak érdekével megegyező békes átalakulás, de ha ez mellőztek és az állam a katolikus egyháznak contumaciózóztatását fogná erőszakolni, meglehet, hogy az ily uton vég elhajított elválasztási műtét megteremt amerikai ideák szerint a Duna mentén egy szabad Paonnit s ebben egy szabad egyházat, de nem lesz egy szabad Magyarország. — A mondottak által csak azon buzgó ohajlásunknak kívántunk kifejezést adni: vajha magyarországi hitrokonainknak is azon szerencse jutott volna, hogy velünk hasonló módon ünnepelhetnének önkormányzatuk első napját; él bennünk azonban a hit, hogy alkotmányos törvényhozássunk bölcsesége, felelős magyar kormányunk törvényt és igazságot tisztelő hajlama nem késle soká szent István birodalma katolikus polgárait az országos autonómia életbe léptetésével megörvendeztetni.

Mi eddigiek addig is elfoglaljuk a számunkra kijelölt tért, az excoellentiád által bölcs ékesszólással körvonalozott kötelemeinknek a status által adott utasításoknak lelkiismeretes buzgósággal megfelelni, még csak a kezdetnél álló autonómiánkat a történeti jog alapján tovább fejleszteni, és azt a mi még ez idő szerint nagy sérelmünkre meg van tagadva, a törvényes uton kivívni igyekezendünk.

Működésünket azon szívből áradt kívánságunk kifejezésével kezdjük meg: Isten éltesse soká felségese apostoli királyunkat tegye öröktartóvá magyar k. felelős kormányunkat, virágoztassa a haza minden hitfelekezetei közt a testvéri egyetértést, hogy egymás jogait tisztelve, alkotmányunk védpaizsa alatt s annak alárendelt hódoltságban összetett erővel eszközölhessük a közös haza jólétét.

Öv-szer a cholera ellen.

Populus remedia cupit.

A cholera országszerzte megdöbbenő mérvben dühöngvén, minden ember aggódik s élenken óhajt öv-szer nyerni e pusztító járvány romboló hatalma ellen.

Számos év óta orvosi gyakorlattal foglalkozván, kötelességemnek tartom e járványra vonatkozó nézetemet — a laikus által is megérthetőleg — közölni.

A cholera egyének ürülsége különös — csakis górosó alatt látható — szerves testeket tartalmaz. Ezen szerves testek vagy ezek csirjeitől van nézetem szerint nagyobb-kisebb mérvben telítve azon légréteg, mely a járványlepte vidékeket közvetlenül érinti: következőleg légzési művelet által juthatnak legkönnyebben szervezetünkbe.

Feltűnt előttem, hogy dacára ennek, a betegek légzési szervezete legkevésbbé sincs megtámadva, míg a gyomor és bélcső van kiválólag — kezdetben kizárólag — ostromolva; továbbá hogy e körülményeknek megfelelő jelenségeket tünetet elő a bonczlelet is.

Feltűnőnek találtam azt is, hogy csaknem kizárólag a napszámos és mezői munkás osztályban fordul elő a cholera, s hogy a vagyonosabb osztály csekély számu cholera-betegeinek is lényeges része — a betegség kifejlődését közvetlenül megelőzőleg — a nap nagy részét tikkasztó hőnek kitéve mezőn tölti el.

Közvetlen dolog az, hogy a víz bizonyos mennyiségű részt lézükünkől fölvesz; ilyenkor azonban a víz nemcsak a levegővel, hanem az ebben létező más idegen anyagokkal is összekeveredik.

Ez összekeveredés legnagyobb mérvben a nyílt kutak, szabadon álló vagy folyó vizek felső rétegében történik.

Miután a kórfolyam legsúlyosabb jelenségei a gyomorban és a bélhuzamban mutatkoznak, azt hiszem, hogy nem annira a kórfolyamokkal terhelt levegőnek belélegzése, mint inkább az ezen kör-csirt ríró levegővel fölkevert és a gyomorba jutott anyagok kepezik első sorban alapját a cholera-nak.

A nehéz testi munkával foglalkozó osztályból szedi legtöbb áldozatát a cholera; én ennek legközlebbi okát a levegőben nem találhatom fel, mert a társadalom legelső osztálya csak olyan levegőt vesz be, mint a legfelsőbb osztály: hanem abban hiszem az okot rejteni, hogy a napszámos és mezői munkás nagy hőben kifáradtan sokkal több szabadon álló vagy folyó vizet iszik, mint az annyira kimerítő munkával nem igen foglalkozó vagyonos osztály.

Azon egyének is, kik csak nézői vagy intézői a mezői munkának, a nap nagy hevénél kitéve, a szokottnál több vizet isznak.

A jelen járvány kezdete óta azt tapasztaltam, hogy a cholera betegek nagy száma a szokottnál több vizivás után lett csakhamar rosszul.

Az utcákon és az udvarokon levő befedett kutak ellen az a kifogásom van, hogy ezek az árnyékszekerekhez oly közel állanak, miszerint legkönnyebben megtörténhetik az, hogy az ürülségek nedve, de sőt magának a cholera-nak kór-anyag-gal terhelt ürülsége is bele szívárognak a kutba.

Természetes, hogy az ily vizek használata kitűnőleg van a cholera előidézésére minősítve.

Az udvari és a házak közelében fekvő utcái kutak, szabadon álló és folyó vizek felső rétegét károsnak találván, azt ajánlom, hogy a földellen vizek mélyebb részéből merítsék a szükségelt vizet; csekély mélységű kutak vagy csermelyek vize pedig mielőtt italul használtatnék, kissé megsavanyítandó borral vagy citromnedvvel, ezek hiányában pedig néhány csopponyi ecettel.

A cholera az orvosok egy részereagályosnak, más része pedig ragálytalannak tartja; nézetem szerint a két vélemény közti középúton van az igazság.

A cholera többé vagy kevésbé ragályossá a kórfolyam minősége teszi.

Van oly cholera, mely nem ragályos; van olyan, mely csak némely egyénekre ragad el, de van olyan, mely — miután emberi betegségre minden embernek van nagyobb-kisebb fokú hajlama — föltétlenül ragályos.

Ez alapon fejthető meg az, hogy nagy fokú cholera-járványok alkalmával rövid idő alatt egész családok haltak el s egész házak, de sőt utcák lakossága pusztult el.

Minden időben arra törekedett a tudomány, hogy a ragály ellen kellő vértet fedezzen fel az emberiség részére; a tudomány e törekvését támogatta a nép ösztönszerű kísérleteivel.

A nép ugyanis különféle füstöléssel, erős bűzt fejlesztő tárgyakkal, szesztartalmú italokkal satöbbi, satöbbi tette kísérleteit e ragályos betegség ellen.

E kísérletek mind a létező kórfolyamot törek-szenek ártalmatlanná tenni.

A ragály ellen célszerűnek vélem azt, hogy minden ember hordjan magánál oly könnyen illanó anyagot, melynek testünket környező elillant részei a kórfolyam alapját s föltételét képző szerves anyagok vegetációjára s további fejlődésére gátolag hatnak.

A számos ily tulajdonokkal bíró anyagok közt legcélszerűbbnek vélem azt ajánlani, hogy mindazok, kik cholera betegekkel jönnek érintkezésbe, karbol-savval — acidum carbolicum — meg nedvesített kendőt tartsanak maguknál, miután pedig a karbol savnak kellemetlen bűze van, azoknak, kik cholera betegekkel nincsenek érintkezésben, azt ajánlom, hogy kámfort — camphora — hordjanak zsebükben.

En elmondám ez ügyre vonatkozó nézetemet: látom hiányait, nem ismeretlenek előttem az ellene felhozható érvek: ép ezért nagy örömmel veendem, ha valaki biztosabb öv-szer fog közé tenni; addig pedig álljon az, hogy „melius est remedium anceps ac nullum.“

Dr. Mály István.

A kolozsvári színtársulat M.-Vásárhelyt működő tagjai néhány operai előadást szándékoznak augusztus hónapban rendezni, e célból a mint értesültünk Stradella, Martha, Fekete Domino, Alvajáró című operákból készülnek. Örülünk, hogy M.-Vásárhely közönségének oly élvezetes estvéi lesznek, melyeket közönségünk az egész lefolyt téli idény alatt alig párszor élvezhete. Ugy hiszem színházlátogató közönségünk óhaját tolmácsolom, midőn a harmas intendatura felhívom operai tagok szerszódottatására. Nemzeti színházunk 15,000 ffrt subventiót élvez, melyből célszerű beosztással, ide érve városunk lelkes közönségének színházunk iránti nagy áldozatkész-seget könnyen fedezni lehet az operához szükséges tagok fizetését, és el lesz érve a cél, s oly szám-talanok óhajai, hogy színházunk derék igazgatósága egy egész idényen keresztül színtelése után megszerzte Kolozsvár lelkes műpártoló közönségének végre valahára a varva várt operát. Ugy hiszem, ha egy privát vállalkozó képes volt némi csekély segedelemmel itt oly színtársulatot fenntartani, mely a színművészet minden ázába kellőleg képviselve a közönség meglegedését nyerte ki, s még ehhez nem csekély anyagi hasznot is tudott felmutatni, színházunk igazgatóságának, miután subventiója van, csekély utatjárásolat operát teremteni annál könnyebben állhat módjában.

Mi a dramát illeti, a Marosvásárhelyt működő pár tehetséges tag kivételével, nem fog az ide-való kívánalmaknak megfelelni, a tények is bebizonyították, hogy még a nagyszabású drámák is Vá-sárhelyt gyérén lettek a közönség által ez idény alatt látogatva, s a kisebb drárok színre hozása pár kivételével majd mindig deficitet hoztak az uly is nagyon igénybe vett pénztárra; keressük az okot: azt hiszem igen könnyen kitalálhatni, meg volt színtársulatunknak több vonzó tagja, kiknek fellépése örömmel lett fogadva, művészi játéuk koszoruk és elismeréssel jutalmazva, s a közönség

érdeklődve várt mindent oly egyes előadást, melyben egyike, a most fájdalom hiányzó tehetséges művész, vagy művésznőnek bémutatta, művészi játékát, magam voltam tanuja, hogy egy sikerült előadás alatt a force szerepet játszó a közönség által nyílt jelenésekben percekig tartó tapsvihar, és koszorukkal lett jutalmazva; ez idény alatt ily, s ehhez hasonló jelenetek nagyon is gyérén lettek ismétlődve a mi persze anyagilag is hátrányára szolgál a társulatnak.

A mint tudjuk a tavaszi idény bevégezte szerzett ugyan kevés deficitet, de annál nagyobb elismerést és dicsőítet a rendezőre, és számtalan babérokat a jó tagoknak, öröm volt látni, mily tisztelt és köz becsületes tárgya egyik, s másik tehetséges tag, elvitáztatlan, hogy az érdem egy részben az igazgatóságé, de más részben azoké, kik azt a színtársulatnak emelésére megszerezték.

Hogy az idei színtársulat dacára annak, hogy kevesebb a gagé, mert hisz kevesebbnek kell hogy legyen, miután a tavaszi jó tagok közönségtől azért nem szerződtek, mert feltételeiket az igazgatóság igen magasnak találta, s kért fizetéseiket megadni nem hajlandó, mily babérokat aratott és fog ez idény alatt aratni, dacára hogy egyes színi referens nagyon is elnézőleg nyilatkozott bíralataiban egyes előadásokról: s hogy az anyagi haszon mily mérvben lesz arányosítható a tavalyihoz az még részben e jövő tükának mondható, de hogy az idei deficit több kell, hogy legyen a tavalyinál, a több a bizonyosnál.

A Vá-sárhelyt működő színtársulatnál csak a napokban lefolyt „krach“ elég szomorú bizony-ságot szolgáltat arra, hogy a harmas intendatura egyik tagjának az idei szerződötések idején tett hosszas valószínűleg költséges körútja legkevésbbé sem eredményezte azon várt óhaját, hogy küszöbön álló idényre színtársulatunk a tavalyinál jobb tagokkal láttassék el, nézetem szerint ezen körül tökéletesen felesleges, és a tisztelt utazó egészségére, aggkorát tekintve még hátrányos is lehetett volna; felesleges pedig azért mert meg volt Mátrai, Zajonghy, Némethy Irma, Giza, Boér Emma, Eichner Anna, kik játékát a közönség örömmel nézte s mindég elismeréssel jutalmazta; azon talán csekélynek is mondható pénzdifferenciák, melyek mián őket nélkülözni vagyunk kénytelenek tökéletesen fedezve lettek volna a sok körut, és egyéb nem helyes kiadásokból, s a színtársulat bizonyosan több anyagi hasznot — és a közönségnek pedig, a mostanival össze sem hasonlítható élvezetet tudott volna biztosítani.

Nagy gondot adhat hiszem az igazgatóság-nak, az úgy könnyedén elbocsájtott jó tagok helyeit csak bár eltűrhetőkkel is pótolni, e részben felhívom figyelmét a budai felbomlott s tán a Miklósi társulatánál maholnap a pártolatlanság mián bomlásnak induló társulata több tehetségesbb tag-jaira, fel kíválókép az itt is jól esmert és jelenleg Buda-Pesten lakó Némethy nővérekre, Eichner Anna, Boér Emma, és Zajongi-Elémére, továbbá a képezde több tehetséges tagjára, kik hiszem, mindég örömmel fogadnak el meghívást egy kolozsvári nemzeti színház igazgatóságától.

Fintaházi.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, aug. 4.

— **Hátralékban levő t. előfizetőin- ket kérjük, méltóztassanak az illető összege ket hozzánk mihamarabb beküldeni.**

A „Kol. Közl.“ szerkesztősége.

— **Az áldozatkész hazafiság lélek-emelő példája.** Barabás János pusztakecskési földntelől polgár a haza oltárára tette összes vagyonát hatvanezer frankot aranyban, hogy ez legyen a kezdet a magyar nemzeti bank ércalapja megvetésének; e férfiu nevét minden magyarnak hálás elismeréssel kell említeni, s őt a nemes tettben követni, midőn így szól: „A haza legyen még egyszer oltár, melyen annysor párol-gott már a honfi vér! Most tegyük föl anyagi kin-csünket: hogy nemzetünk jövője multjához méltó és dicső legyen!“ s a derék ha a fi a lelkesítő szót tetel váltván be így folytatja: „Én mint hazának igénytelen me-omunkása, munkám szorgalmas szerencsem összes termekét, minden vagyoni érte-kemet — hatvanezer frankot török s francia aranyban az ekeszerv mellől ezennel fölajánlok s fölteszek hazám oltárára.“

— **Király ő felsége gróf Cziráky János főtárnokmesteré, Szogyéni László főka-marásmesteré méltóztatott kinevezni, báró Vay Miklós koronaörök pedig a szl. István rend nagy keresztjét adományozta.**

— **B. á. államtitkár h. id. Groisz Gusztáv** ő méltósága pár napot tölt itt családja körében s ma vagy holnap tér vissza a fővárosba az eldöntésre váró országos ügyek intézésében résztveendő.

— **Képviselői gyűlés** volt hirdetve szombat delutára gazdag tárgyszorattal s ezek közt az 1873-évi költségvetes tárgyalása is ki volt tűzve. De városunk képviselői oly csekély számmal jelentek meg, hogy a gyűlést megtartani em lehetett.

Tűzoltóink tegnap ismét egy társukat helyezték az öröknyugalomra, kit a kolera ragadott ki közülök. Temetése az elhunytak elég diszes volt s tűzoltóink fátyolos zászlójukkal testületileg vettek benne részt.

A kolozsvári rom. kat. kegyesrendi főgymnasium tudósítványa az 1872/3 tanévről: tanított e jeles intézetben 13 rendes és 7 rendkívüli tanterfű. A beírt tanulók száma pedig 416 volt. A tudósítványból megemlítendő dr. Schmidt Agoston jeles tanulmánya az aetherről.

A jászóvári premontrei kánonrend kassai kath. főgymnasiumának tudósítványa szerint a főgymnasiumban 18 tanterfű tanított, és 305 növendék látogatta.

A pannonthalmi szent Benedek-rend győri főgymnasiumáról szóló értesítőnyben egy jeles értekezést olvasunk Pindarusról. Tanított a főgymnasiumban 16 tanterfű, és összesen 325 tanuló látogatta.

A kolozs-kocsárdi vasútvonal hírszerént e hó 10 én nyílik meg s adatik át a közforgalomnak. A próbamenetet 5-én tartják meg.

Köszönet-nyilvánítás. Benel Ferencz ur, az iparos kölesön pénztártól nyert ügyvédi honorariumából 20 forintot bocsátott a világiállítást látogatása ügyében alakult bizottság rendelkezésére, a melyért ezenel nyilvánosan köszönetet mondunk Remélhetőleg még akadnak ily áldozatkész polgárok, s azon esetben az adakozás alapját fogja képezhetni egy ösztöndíjnak, a melyel egy szorgalmas iparos társunkat — a már megválasztott 26-on kívül Bécsbe küldhetjük. Kolozsvárt, augusztus 3-án 1873. A bizottság.

637—1873 tan. eln. sz.—Kimentatása a Kolozsvár sz. kir. városban uralgó cholera járvány állásának 1873-ik évi jun. 18-tól kezdve 1873 évi augusztus 3. este 12 óráig.

Helység neve	Kolozsvár sz. kir. város	Helység	Lakosság száma	A betegség kitörés napja	Belegyűlési ma-radt	Szaporodott	Összesen	Ezekből			Jegyzés.		
								meg-gyűlt	meg-gyűlt	meg-gyűlt	meg-gyűlt	meg-gyűlt	halt
Julius 1. 1873.		1	26,382	18/6	107	22	129	9	120	724	256	348	
Felek között		1		9/7	5	3	8	—	6	39	23	10	

Medgyesi Tivadar, h. polgármester.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873. márcz. 27-től.

Kolozsvár és Nagy-Enyed között,

mivel a nappali vonat beszünttetett, Biasini gyorsutazása 1873. márt. 27-től elkezdvé Kolozsvárról Nagy-Enyedre küldi gyorskocsiját, még pedig oly formán, hogy Kolozsvárról reggel 8 órakor minden nap indulva d. u. 4 1/2 órakor Nagy-Enyedre érkezik, Nagy-Enyedről Kolozsvárra estvéli 10 órakor indulva, reggeli 8 órakor Kolozsvárra érkezik. Ezen meneten kívül lehet Kolozsvárról Nagy-Enyedre d. u. 4 órakor is indulni, ugyszintén Nagy-Enyedről éjjeli 3 órakor Kolozsvárra indulhatni, csak hogy ezen meneteknél Felvinczről N.-Enyedig és N.-Enyedről Felvinczig a vasúttal kell utazni.

Egy személy ára 30 font szabad podgyász-szal Kolozsvárról N.-Enyedig vagy vissza az első és közbelső Coupeba 5 frt, hátulsó Coupeba 4 ft 50 kr. tulsuly 5 kr. Tordáról Nagy-Enyedig vagy vissza első vagy közbelső coupeba 3 frt — hátulsó coupeba 2 frt 60 kr. tulsuly 2 1/2 kr. — Felvinczről N.-Enyedig vagy vissza 1 frt, tulsuly 1 kr. fontonként.

Felvételi iroda Nagy-Enyeden Vágó Ferencz szállodájában.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Auguszt. 1-ről. 1873 5%, metaliques 67.60. nemzeti kölesön 73.—. 1860-diki államkölesön 101.— Bankrészevények 968. H. telrészevények 220 50 London 111.— Ezüst 108.— Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 888.— Földtehermentesítési kötvények: Magyar 77.— Temesi 75.50. Erdélyi 74.75. Horv. Szlavin. 76.—

Nyiltér.

[27—60]

Titkos betegségeket és tehetetlenséget (elgyengült férfierőt)

ugyszinte hugycsőszűköléseket, magkiömléseket gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

Dr. Handler Mór

orvos- és sebészudor, születés és szemesz. Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5 ig. Lakik Pesten, Lipót-város nádorutca 13. szám. 1-ső emelet 14 sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Felelős szerkesztő Sándor János.

891 Sz. 896. 1873.

3—3

Arlejtési hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. közmunka és közlekedési ministerium folyó 1873 év július hó 21-én 4843. számú rendeletével a Nagyvárad-Kolozsvári államuton levő 153. számú, ugynevezett Nagy-Kapusi hid kijávitását a megállapított 4435 frt 04 kr. költség-összeg erejéig engedélyezvén, ezen munka-kivitel biztosítása céljából folyó 1873. év augusztus hava 11-én délelőtt 10 órakor kezdőleg a kolozsvári m. kir. mérnöki hivatal irodájában zárt írásbeli ajánlat mellett árlejtési tárgyalás fog tartatni.

Vállalkozni kívánók felhivatnak, miszerint az 50 kr. belyeggel és a megállapított költségösszeg után eső 5 % bantapénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatokat, — melynek boritekán jelen árlejtési hirdetés, valamint a műtárgy száma is megnevezendő leszen — az árlejtési tárgyalás megkezdése előtt a kolozsvári m. kir. mérnöki hivatalhoz benyujtsák.

Az árlejtési művelet és feltételek a mai napról kezdve alólírt hivatal irodájában délelőtti órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvárt 1873 év július hó 26-án.

A m. kir. mérnöki hivataltól.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

894

1—3

Sz. 24221. 1873.

Pályázat.

A kolozsvári, bánffy-hunyadi, hidal-mási, szamos-ujvári, deési, naszódai, besztercei, tekei, szász-régeni, maros-vársárhelyi, erdő-szt.-györgyi, székely-udvarhelyi, csik-szeredai, mocsai, tordai, felvinczi, gyergyó-szt.-miklósi, magyar-láposi és maros-ludasi adóhivatali kerületekben több adóbehajtó 2 forinttól 3 forintig terjedő napidíj élvezete és a fuvar-költségek szabályszerű megtérítése mellett fog alkalmazásba vétetni, és alkalmaztatásuk esetleg állandósíttatni.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy sajátkezüleg írt és kellőleg felszerelt folyamodványaikat, koruk, tanulmányaik, eddigi foglalkozásuk, feddhetlen erkölcsi magaviseletük és nyelvismeretük hiteles kimutatása mellett, jelen pályázatnak első hirlapi közlésétől számított négy hét alatt és pedig, kik hivatalban nincsenek közvetlenül, kik pedig közszolgálatban vannak, illető előljáró hatóságuk vagy főnökeik útján ezen m. kir. pénzügyigazgatóság-hoz nyujtsák be.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Kolozsvárt 1872 július 29-én

(618) 10—*

A testi tisztaság

a leghathatósabb és biztosabb óvszer minden, főként a járványos betegségek ellen. A mindennemű kényelemmel ellátott

Diana fürdő

e részben mindenki igényeinek teljesen megfelel. Fürdőkkel nemesak csinnal berendezett helyiségeiben szolgál, hanem fürdőket káddal együtt is szállít ki a városra minden időben, s a ki több ily fürdőt óhajt használni, előfizetés útján a legmérsékeltébb árban biztosíthatja a pontos kiszolgáltatást. Gyengélkedőknek a meghülés veszélyeinek elkerülése szempontjából, egy üveges zárt kocsit áll rendelkezésükre, mely olcsó árban bármikor haza szállítja.

Kolozsvárt, november hó 1872 A „Diana fürdő” igazgatósága

III. osztályban csak 19 ft 59. a II. oszt. csak 29 ft 41 kron.

A bécsi világtárlat látása mesés meglepetést nyújt. A jelenkor ez egyetlen nagyszerűségének

882

7—20

Erdélyben a legnagyobb úti kellék gyári raktár Csapó Sándornál Kolozsvártt.

500 darab úti faláda osztályzattal és a nélkül	4 frt 80—20 rrtig.
1000 „ úti bőrrönd	2 frt 80 krtól 40 frtig.
500 „ kézi táska	80 krtól, 5 frtig.
300 „ úti táska	1 frt 50 krtól, 10 frtig.
60 „ felszerelt úti készlet	5 frtől, 40 frtig.
500 „ szivar- és pénztárca, zsebbevaló és oldalt függő	30 krtól, 5 frtig.
300 „ zsebbeli gyufatartó	10 krtól, 2 frtig.
5000 „ zsebkés	20 krtól, 8 frtig.
3000 „ sétatálcza	30 krtól, 10 frtig.
500 „ eső- és napernyő	1 frt 10 krtól, 15 frtig.

u. m.

50 darab gummi-köpeny	10 frtől, 24 frtig.
500 „ szürke szemüveg és czvikker	1 frtől, 2 frt 50 krtig.
5000 „ fog- és körömkefe	10 krtól 3 frtig.
2000 „ ruha- és hajkefe	50 krtól, 3 frtig.
5000 „ mindenféle fesű	10 krtól, 1 frtig.
2000 „ fürdő és közöns. viselő kalap	60 krtól, 4 frtig.
200 „ oldaltáscza, nők és férfiak számára	2 frtől, 10 frtig.
100 „ biztonsági úti pálcza	1 frt 50 krtól, 5 frtig.
100 „ Revolver	8 frtől, 30 frtig.

Legdusabb választék mindenféle közönséges és legfinomabb illatszerekből, szappanyokból, hajkenőcsökből, fogporokból és pépekből.

5000 pár férfi, női és gyermek cipők.

látogatására Kolozsvárról Bécsbe és vissza

a mintájára leggyorsabb úton és legkisebb költséggel a mintájára leggyorsabb úton és legkisebb költséggel

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főter br. Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIRÜZLETÉBEN

főter, Gyulai-ház, felvállal mindennemű

könyvnyomdai munkákat.

Alólírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonnan felszerelt és izletes be-
tűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos ívek, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek,
baromútlevelek, vásárczédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**

Felvállal könyvnyomdai munkát is.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve,
hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztetnek be, és azok a **hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak**,
a **legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart**, a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövi-
debb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosíttatik.

122—*

Gámán János örökösei könyvnyomdája.